

INFÀNCIA EN RECONSTRUCCIÓ

MESURES PER A LA DISMINUCIÓ
DE LA POBRESA A CATALUNYA
EN LA NOVA NORMALITAT

Juliol 2020

ÍNDEX

Introducció	2
1. Com era la situació a Catalunya abans de la crisi de la Covid-19?	3
Les famílies amb fills i filles, les més vulnerables a la pobresa i l'exclusió social	
Catalunya, a la cua d'Europa en lluita contra la pobresa infantil i protecció social	
2. Com afectarà les famílies amb fills i filles a càrrec la crisi de la Covid-19?	6
L'impacte de la crisi sanitària en la pobresa	
Les conseqüències de la crisi de la Covid-19 en la infància	
Les famílies monoparentals, les més afectades pel creixement de la pobresa infantil	
3. Quines són les mesures necessàries per a una reconstrucció en clau d'infància?	9
Valoració de les mesures preses en protecció social i proposta de millora	
Valoració de les mesures preses en habitatge i proposta de millora	
4. Conclusions	17
5. Annex metodològic	18
Bibliografia	19

INTRODUCCIÓ

L'arribada de la Covid-19 ha obligat les administracions públiques a prendre mesures dràstiques i urgents per contenir l'extensió del virus, com és la declaració de l'estat d'alarma, amb efectes immediats per a tota la població catalana, entre els quals destaca la paralització de l'economia a conseqüència del confinament.

Després de tres mesos marcats per la incertesa, en aquests moments de desescalada i de discussions sobre com enfocar la reconstrucció social i econòmica a Catalunya, és essencial valorar les accions preses i definir les bases d'una recuperació on cap infant quedi enrere.

Si bé epidemiològicament els nens i les nenes no han patit especialment el virus, sí que corren el risc de patir les pitjors conseqüències. La primera mesura que es va posar en marxa, fins i tot abans de l'estat d'alarma, va ser el tancament de les escoles, amb les implicacions educatives, socials i fins i tot alimentàries que va suposar aquest tancament. A més, els infants van ser els últims a poder sortir al carrer, és a dir, que van estar totalment confinats durant 40 dies.

Com era d'esperar, l'impacte d'aquesta situació ha estat més greu per als nens i nenes que viuen en llars més vulnerables.

Si des de les administracions públiques no es posen en marxa les mesures adequades, els nens i les nenes poden ser també el col·lectiu més perjudicat per l'impacte de la crisi econòmica, conseqüència de la crisi sanitària, com ja va ocórrer amb la crisi del 2008.

En aquest document, hem volgut posar en clar les conseqüències que pot tenir, sobre els nens i les nenes, una reconstrucció sense mirada d'infància, i fer aportacions al debat amb propostes constructives perquè aquesta transformació de la societat no marqui tota una generació d'infants i no deixi cap nen o nena enrere. El futur que ve és més seu que nostre, i des de Save the Children creiem que tenim el deure d'escoltar què és el que recomanen i esperen d'aquesta reconstrucció els nens i nenes i, per això, també els hem fet partícips d'aquest debat.

"Les persones grans pensen que no sabem res, però ells no saben si sabem o no sabem."

(Nena, 13 anys, Barcelona)

PART 1.

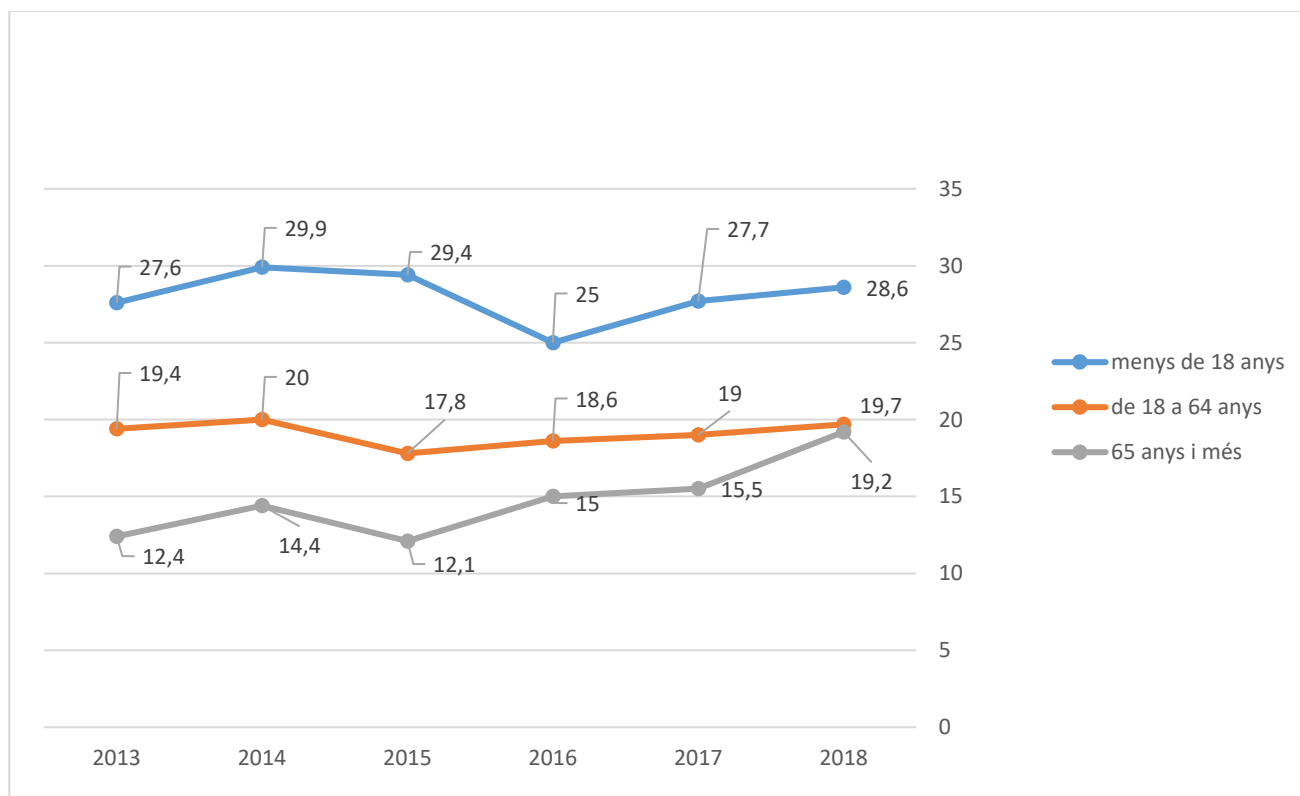
Com era la situació a Catalunya abans de la crisi de la Covid-19?

A Catalunya, les famílies amb fills són les més vulnerables a la pobresa i l'exclusió social.

Ja ho eren abans d'aquesta emergència amb unes taxes de pobresa del 25,3%, mentre que les famílies sense fills registraven unes taxes del 17,1%.

La pobresa infantil no ha deixat de pujar durant els últims anys, sumant més infants en situació de vulnerabilitat any rere any. El 2018 – últim any del que se'n té dades-, el **28,6% dels infants** vivia en situació de pobresa, en total **404.000 nens i nenes**, **37.000** que l'any anterior.

Gràfic 1. Evolució de la taxa de risc de pobresa per franja d'edat (2013-2018)

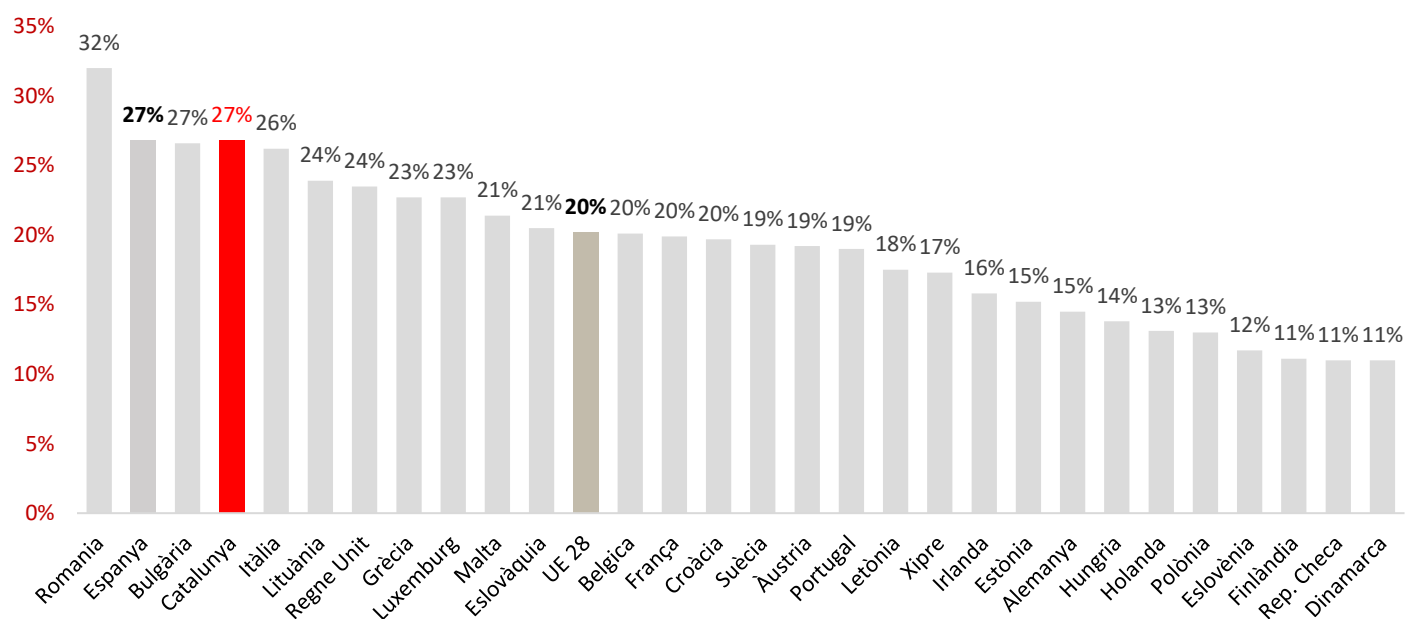

Font: elaboració pròpia en base a dades de l'Idescat

Catalunya, a la cua d'Europa en lluita contra la pobresa infantil i protecció social

Malgrat tenir una renda alta i una economia prou competitiva, Catalunya se situa a la cua d'Europa en taxes de pobresa infantil, només superades per Romania (Gràfic 2). Aquesta dada és similar a la que existia abans de la crisi de 2008. La pobresa infantil a Catalunya és, per tant, pràcticament crònica i no podem confiar que la mera recuperació després de la crisi del coronavirus acosti les taxes de pobresa infantil a la mitjana europea.

Gràfic 2. Nens i nenes que viuen sota el llindar de pobresa a la UE

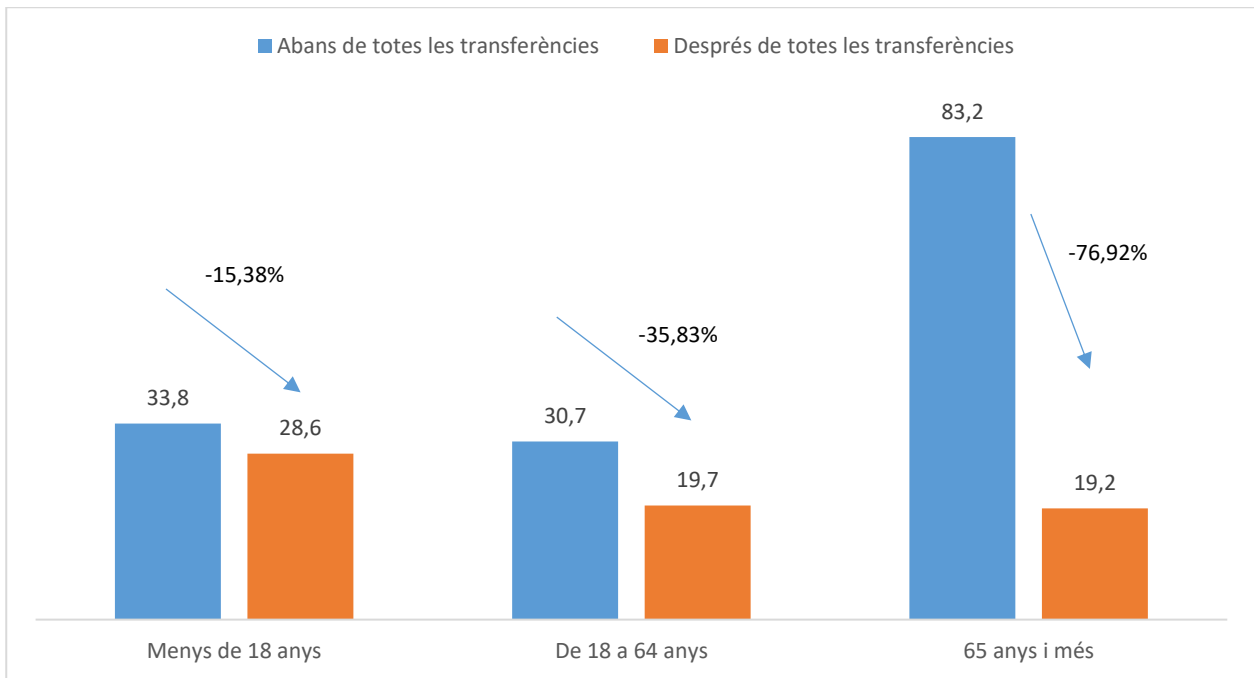

Font: elaboració pròpia en base a dades de l'Eurostat i l'Idescat

Per tant, la crisi de la Covid-19 no ha fet aparèixer una problemàtica social nova, sinó que està sent un enorme amplificador de les vulnerabilitats de les famílies.

Demostra, a més, la poca eficiència del sistema de protecció social que redueix la pobresa dels infants en un 15,3%, mentre que per al col·lectiu de la gent gran les transferències aconseguixen reduir la pobresa en un 76,9%.

Gràfic 3. Taxa de risc de pobresa per col·lectiu abans i després de transferències (2018)

Font: elaboració pròpia en base a dades de l'Idescat

PART 2.

Com afectarà les famílies amb fills i filles a càrrec la crisi de la Covid-19?

L'impacte de la crisi sanitària en la pobresa

Per conèixer l'impacte de la crisi del coronavirus sobre la infància a Catalunya, hem projectat les taxes de pobresa infantil que hi haurà a finals del 2020 i 2021, prenent com a referència l'Enquesta de Condicions de Vida de l'any 2018, incorporant-hi dues variables, l'evolució demogràfica i el mercat laboral.

L'any 2018 el 21,3% de la població catalana estava en risc de pobresa i exclusió social.

S'estima que aquest 2020 l'atur pujarà al 17,1% i es destruiran més de 225.000 llocs de treball.¹

L'augment de l'atur i la reducció de l'ocupació que suposa la crisi del coronavirus augmentarà aquesta taxa de risc de pobresa en 0,3 punts percentuals, afectant a **1.583.335 persones.²**

Les conseqüències de la crisi de la Covid-19 en la infància

Tot i que, la pobresa general no augmenti gaire a Catalunya com a conseqüència de la Covid-19, un 0,3%, sobretot perquè en empobrir-se tota la població, els llindars baixen i persones que es trobarien en situació de pobresa avui, en una societat globalment més pobra, no ho serien demà, estimem que els nens i nenes en seran els principals afectats.

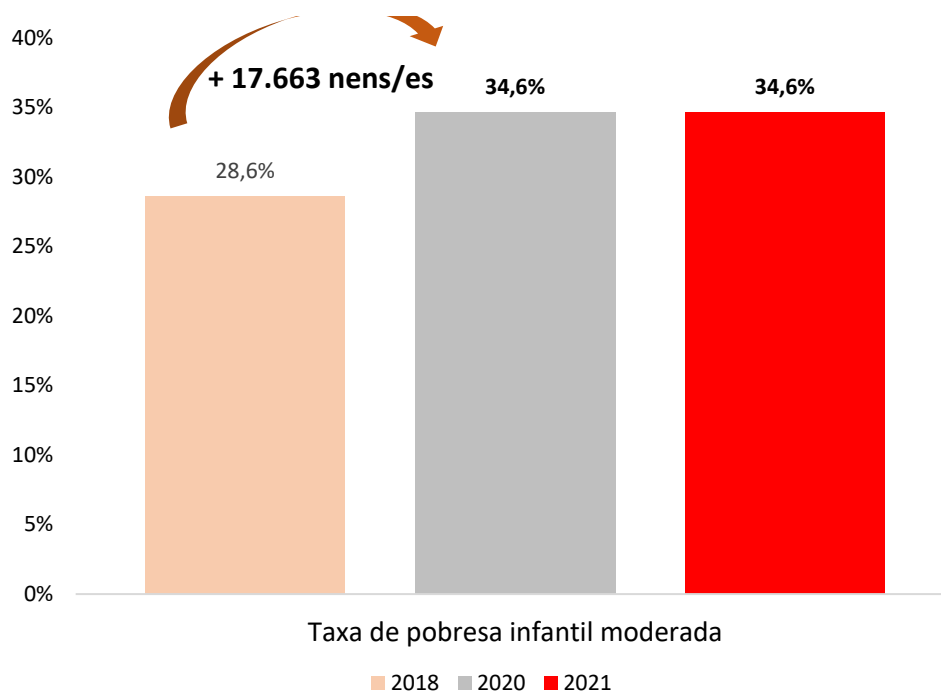
La taxa de risc de pobresa infantil augmentarà en més de sis punts, passant del 28,6% al 34,6% (Gràfic 4).

Un cop més seran les famílies amb fills i filles a càrrec les més afectades per la crisi social.

¹Escenari macroeconòmic de Catalunya. 2020 i 2021, de la Generalitat de Catalunya (Abril 2020): <http://economia.gencat.cat/ca/ambits-actuacio/economia-catalana/estudis-publicacions/previsions-macroeconomiques/index.html>

²Les estimacions ens donen una renda mediana a Catalunya al 2020 més baixa que la del 2019. La conseqüència d'això és que pot haver-hi gent que continui cobrant el mateix (per exemple, pensionistes) i que abans fossin pobres per estar per sota del llindar i ara estiguin just per sobre. Per tant, no és que ara no siguin pobres perquè cobren més diners sinó que ho són perquè la gent del seu voltant té menys ingressos.

Gràfic 4. Projeccions de la taxa de pobresa infantil al 2020 i 2021

Font: elaboració pròpia en base a dades de l'Idescat

A Catalunya, la crisi social desencadenada per la Covid-19 afectarà especialment la infància i augmentarà encara més la desigualtat entre grups d'edat, a causa de la baixada d'ingressos de les persones actives, pares i mares, i del manteniment dels ingressos fixos de les pensions de jubilació. Això farà que, en una societat més pobra, els més grans, majors 65 anys, vegin reduïda en gairebé dos punts la seva taxa de risc de pobresa, passant del 19,1% al 17,4%.

Com la situació general empitjorarà, en mantenir els mateixos ingressos, les persones majors veuran el seu risc de pobresa baixar.

Per contra, la pobresa infantil augmentarà en un 6,2%.

Malgrat la recuperació de l'economia anunciada per al 2021, les taxes de pobresa infantil a Catalunya no és recuperarien. Com ja va passar durant la crisi del 2008, el risc dels nens i nens de caure en la pobresa no és redueix tot i que l'economia millori, i això es deu principalment perquè el sistema de protecció no protegeix de manera adequada les persones més vulnerables, els infants.

Les famílies monoparentals seran les més afectades pel creixement de la pobresa infantil

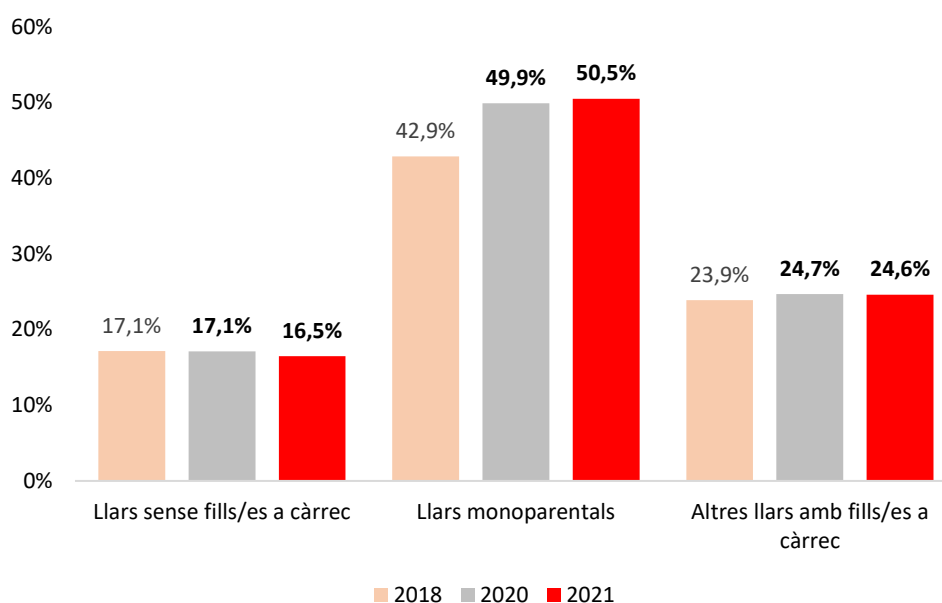
Pel que fa de la composició de les llars, com sol passar amb les crisis, la crisi de la Covid-19 impactarà sobretot les famílies que ja eren les més vulnerables, aguditzant la seva situació i fent més profunda la bretxa entre els diferents col·lectius (Gràfic 5).

El risc de pobresa augmentarà en 7 punts en les famílies monoparentals, partint del 42,9% fins a arribar al 50%. En aquestes llars, l'economia familiar se sustenta amb un sol sou que, si cau, per exemple a causa de l'atur, té un impacte molt més gran sobre el total dels ingressos de la família.

A més, en absència de mesures de conciliació eficients, durant el confinament, les mares soles amb fills han hagut de fer mans i mànigues per conciliar la feina amb la cura dels fills i no sempre han pogut mantenir el seu lloc de treball.

En canvi, les famílies amb dos adults, malgrat veure augmentar el seu risc de pobresa, poden tenir més recursos en el cas que un d'ells perdi la feina.

Gràfic 5. Projeccions de la taxa de pobresa per tipus de família a 2020 i 2021

Font: elaboració pròpia en base a dades de l'Idescat

PART 3.

Quines són les mesures necessàries per a una reconstrucció en clau d'infància?

Valoració de les mesures preses en protecció social i proposta de millora

En resposta a la situació generada per la pandèmia i l'estat d'alarma, la Generalitat de Catalunya ha dut a terme una sèrie de mesures de protecció social amb la finalitat de reduir l'impacte econòmic que la pandèmia podria tenir entre la població més vulnerable. A continuació en destaquem algunes:

- La transformació del servei de menjador escolar en una prestació diària.
- La creació d'un nou programa d'ajuts per cobrir les despeses de primera necessitat.
- La pròrroga automàtica dels terminis de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC).
- La pròrroga dels títols de famílies monoparentals o nombroses.

La Renda Garantida de Ciutadania

La [Renda Garantida de Ciutadania \(RGC\)](#) és la principal política del govern català per a les famílies sense recursos. Si bé no es tracta d'una prestació lligada directament a la pandèmia, pot haver estat clau per alleujar situacions de vulnerabilitat econòmica entre les famílies amb menys recursos. En aquest sentit, és rellevant destacar que aquesta ajuda ofereix una cobertura en principi insuficient, si tenim en compte les dades de pobresa de Catalunya.

Així, el nombre de llars en situació de pobresa severa a Catalunya se situa al voltant de les 235.000,³ de les quals només 81.000 rebrien aquesta prestació⁴. Això significa doncs que un 65,5% de llars en pobresa es quedaria fora de la RGC.

Durant l'estat d'alarma, les situacions d'emergència podien dirigir-se als equips d'urgència dels Serveis Bàsics d'Atenció Social i es tractaven de manera prioritària, però no s'ha contemplat la RGC como a mesura perquè les famílies puguin fer front a les dificultats econòmiques sorgides arran de la pandèmia, com s'ha fet a d'altres territoris, com ara a Andalusia.⁵

³Enquesta de Condicions de Vida (ECV2018), de l'Idescat.

⁴<https://www.lavanguardia.com/economia/20200419/48601590419/renda-garantida-ciutadania-renta-vital-cataluna-beneficiarios.html>

⁵<https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/384262/treball-afers-socials-families-reconeix-dret-374-noves-sollicituds-renda-garantida-ciutadania-durant-lestat-dalarma>

La cobertura de la RGC durant l'estat d'alarma s'ha mantingut gairebé constant, amb un increment de 374 beneficiaris,⁶ tot i que s'han rebut un 95% més de sol·licituds entre març i maig segons paraules del president de la Generalitat al Ple del Parlament del 3 de juliol de 2020⁷.

L'Ingrés Mínim Vital

L'Ingrés Mínim Vital (IMV), aprovat durant l'estat d'alarma, es presenta com una política clau a l'hora de millorar les condicions de vida de les famílies vulnerables arreu de l'Estat, i ens obliga a repensar i redissenyar la RGC. En primer lloc, hem de tenir en compte que l'import de l'IMV no és suficient per reduir els nivells de pobresa severa a Catalunya. A Catalunya, tant la taxa de pobresa relativa com la taxa de pobresa severa no es veurien afectades per aquesta prestació (Gràfic 6).

En termes de cobertura, s'estima que **un 37,6% de les llars en situació de pobresa severa compleixen els requisits per accedir al IMV**, deixant fora 6 de cada 10 llars en aquesta situació⁸.

A més, el nivell d'ingressos dels qui compleixen els requisits no augmentaria prou com per aconseguir superar el llindar de la pobresa severa. Per tant, **a Catalunya l'IMV no aconsegueix treure ningú de la pobresa severa**. Es considera per tant que, en absència d'un complement, l'IMV no seria una prestació suficient per compensar les situacions de pobresa severa existents a casa nostra.

Ajuts per despeses de primera necessitat

La principal mesura de protecció social en resposta a la pandèmia per part de l'executiu català ha estat la creació d'una prestació extraordinària i única de 200€⁹ per a despeses de primera necessitat, alimentació, farmàcia i altres subministraments bàsics.

Entre els aspectes positius d'aquesta mesura destaquen que es tracta d'un ajut específic per a llars vulnerables i afectades per la pandèmia, i que ha contribuït a assegurar l'accés a subministraments bàsics a 100.000 famílies durant l'estat d'alarma. Si bé es valoren positivament els objectius i la creació d'aquest programa, destaquem quatre aspectes que podrien limitar la seva efectivitat:

- No s'aprova fins al 28 d'abril, per tant, arriba tard.
- És un pagament únic, sense possibilitat de pròrroga en cas de prolongació de l'estat d'alarma o de la situació de pèrdua d'ingressos. És, per tant, insuficient per cobrir les necessitats de moltes famílies, tenint en compte que l'estat d'alarma es va prorrogar fins al juny i que encara queda per veure com es recuperaran les famílies.
- La xifra de 100.000 famílies a les quals estava dirigit el programa resulta insuficient si es té en compte que 235.000 llars viuen sota el llindar de la pobresa severa a Catalunya.
- Lligar la percepció de l'ajut a la pèrdua d'ocupació deixa de banda les persones que ja es trobaven en situació de vulnerabilitat econòmica abans de l'estat d'alarma.

⁶<https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/384262/treball-afers-socials-families-reconeix-dret-374-noves-sollicituds-renda-garantida-ciutadania-durant-lestat-dalarma>

⁷<https://www.parlament.cat/web/documentacio/transcripcions/transcripcions-ple/index.html>

⁸Enquesta de Condicions de Vida de 2018 (Idescat).

⁹Decret llei 14/2020

Beques menjador

En matèria d'alimentació escolar el Govern ha garantit les [beques menjador a través d'una targeta moneder](#) amb un import de 4 euros per infant per dia lectiu, recarregades cada dues setmanes, i prorrogades fins a final de l'estiu. La cobertura d'aquest programa d'alimentació ha estat de 144.000 nens i nenes, la major cobertura autonòmica d'aquest tipus de servei¹⁰. **Tenint en compte que el nombre d'infants sota el llindar de pobresa severa és de 190.252, dels quals aproximadament 150.000 tenen entre 3 i 16 anys, aquesta mesura tindria una cobertura gairebé total de la població de referència.**

Es valora, per tant, de manera positiva aquest programa d'àmplia cobertura que permet assegurar les necessitats nutricionals dels nens i nenes en una situació d'especial vulnerabilitat econòmica per a les quals el tancament de les escoles havia suposat la interrupció dels serveis de menjador.

Pros i contres del sistema de protecció social detectats durant la crisi de la Covid-19:

- . Creació d'ajuts especials *ad hoc* per a la situació d'emergència.
- . Programa ampli i pròrroga a l'estiu de les beques menjador a través de les targetes moneders.
- . Problema de cobertura de l'IMV i de la RGC
- . Falta d'una protecció especial per protegir els infants de la pobresa.
- . Manca d'agilitat en situació d'emergència: un dels principals problemes lligats al sistema de protecció social a Catalunya en resposta a la pandèmia ha estat la falta d'una resposta ràpida a través del mecanisme de la RGC que assegurés un nivell d'ingressos a les llars més vulnerables durant els mesos de la pandèmia.
- . Criteris que exclouen les famílies en situació més precària (sense ingressos, sense feina).

Proposta 1: Transformar la Renda Garantida de Ciutadania en prestació per fill a càrrec

Detalls de la proposta

Donada aquesta situació, es proposa una reorientació del pressupost dedicat fins ara a la RGC amb la finalitat de crear una prestació específica per a famílies amb fills a càrrec que viuen sota el llindar de la pobresa severa. Es tractaria d'una prestació complementària a l'IMV que contribuiria a alleujar situacions de vulnerabilitat econòmica en aquelles llars amb presència de menors a càrrec.

A aquest efecte, es proposa reutilitzar els 380 milions d'euros anuals assignats al pressupost de 2020 de la RGC per dissenyar una nova prestació. Aquesta consistiria en un ingrés mensual destinat a aquelles famílies amb menors a càrrec que tinguin uns ingressos anuals per unitat de consum per sota el llindar de pobresa severa català (7.320€). L'import d'aquesta prestació seria de 200€ mensuals per aquelles famílies amb un infant a càrrec, que s'incrementaria en 100€ per cada nen o nena addicional.

L'estimació de costos seria la següent:

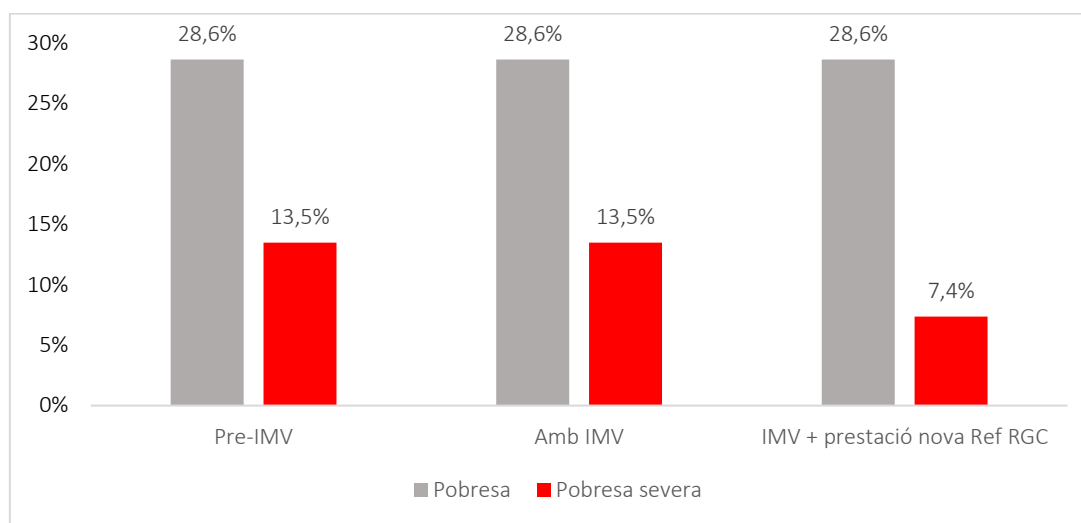
¹⁰<https://www.newtral.es/becas-comedor-asi-comen-los-ninos-en-cada-comunidad-autonoma/20200506/>

Nombre de fills	Nombre de famílies sota el llindar de pobresa severa	Import mensual	Import anual prestació	TOTAL
1 fill	55918	200 €	2.400 €	134.203.200 €
2 fills	34005	300 €	3.600 €	122.418.000 €
3 fills	15293	400 €	4.800 €	73.406.400 €
4 o més fills	4963	500 €	6.000 €	29.778.000 €
Total	110.179 famílies			359.805.600 €

Font: Estimacions realitzades sobre la base de l'Enquesta de Condicions de Vida de 2018. El llindar català de pobresa severa se situa en 7.320€.

Aquesta prestació per fill a càrrec com a complement a l'IMV podria reduir en 6 punts percentuals el nivell actual de pobresa severa infantil a Catalunya, passant d'un 13 a un 7%. Aquesta reducció pot observar-se en el següent gràfic, que mostra el caràcter complementari que tindria l'Ingrés Mínim Vital juntament amb la reformulació de la RGC en una prestació per fill a càrrec:

Gràfic 6. Reducció estimada de les taxes de pobresa infantil i pobresa infantil severa amb l'Ingrés Mínim Vital i amb la prestació per fill a càrrec que es proposa.

Proposta 2: Adaptar la RGC a les situacions d'emergència

Detalls de la proposta:

Els problemes de manca d'agilitat de la RGC durant l'estat d'alarma ens ha portat a pensar, de cara a potencials emergències en el futur, en la creació d'una nova modalitat de situació d'emergència social que permeti percebre la RGC, durant 5 mesos, sense complir amb tots els requisits. La comprovació i tramitació d'aquesta situació es realitzaria a través de serveis socials, i podria aplicar-se tant a noves sol·licituds com a aquells pendents de resolució. Això permetria ampliar la cobertura per incloure a aquelles llars que encara no perceben la RGC, però arran de la pandèmia són especialment vulnerables.

En primer lloc, aquesta prestació permetria donar una resposta àgil a les necessitats de liquiditat de les famílies, gràcies a minimitzar els requisits necessaris i permetre una major rapidesa en la tramitació. En segon lloc, la creació d'una prestació temporal lligada a aquesta situació d'emergència donaria temps a les famílies per realitzar els tràmits necessaris per accedir a la Renda Garantida de Ciutadania o a l'Ingrés Mínim Vital (IMV), assegurant una situació de seguretat econòmica en aquest procés.

Respecte al finançament, aquesta prestació temporal formaria part de la RGC i per tant es finançaria amb el pressupost d'aquesta. Finalment, respecte a l'àmbit d'aplicació, aquesta situació d'emergència podria ser un mecanisme que aplicar en cas de rebrots o noves situacions d'aturada econòmica, permetent així que no es repetissin les dificultats de tramitació.

Proposta 3: Extensió del programa d'ajuts per despeses de primera necessitat

Detalls de la proposta:

Amb la finalitat de corregir els problemes de disseny del programa d'ajuts per a despeses de primera necessitat que s'ha assenyalat anteriorment, es proposa una transformació d'aquest ajut amb dos objectius principals:

- Passar d'un programa puntual a un abonament mensual per a aquelles famílies que segueixen sense comptar amb ingressos o els han vist reduïts malgrat l'aixecament de l'estat d'alarma.
- Lligar aquesta prestació a la renda mensual de la llar en comptes de l'ocupació, aconseguint així que col·lectius vulnerables no en quedin fora.

Pel que fa de l'import, serien uns 100€ mensuals per a llars unipersonals, 150€ per a unitats familiars formades per dues o tres persones i 200€ per a unitats familiars de quatre o més persones.¹¹ A Catalunya, els beneficiaris d'aquesta prestació serien aquelles famílies amb ingressos per sota del llindar de pobresa. En comptes de per transferència bancària, aquesta quantitat es donaria a través de targetes moneder que podrien ser utilitzades per a l'adquisició de productes d'alimentació, higiene i neteja.

L'estimació de costos mensual seria la següent:

Tabla 2 Estimació de costos d'un programa de targetes moneder

Membres de la llar	Nombre de famílies sota el llindar de pobresa severa	Import mes	TOTAL
1 persona	65098	100 €	6.509.800 €
2 o 3 persones	100712	150 €	15.106.800 €
4 o més	69210	200 €	13.842.000 €
Total	235.020		35.458.600 €

Font: Estimacions realitzades en base a l'ECV2018. El llindar autonòmic de pobresa severa són 7.320€.

¹¹ <https://tarjetamoneder.medidassocialescovid19andalucia.com/>

En complement a l'extensió proposada de la RGC, aquest programa de targetes moneder contribuiria, en situació de crisi, a dotar d'unes condicions de vida de major qualitat a 235 mil famílies vulnerables a Catalunya, de les quals 110 mil tenen menors a càrrec. Amb un total que ascendiria a 145 milions d'euros en cas d'una durada de 4 mesos

Valoració de les mesures preses en habitatge i proposta

Des de la declaració de l'estat d'alarma causat per la crisi del Covid-19, tant la Generalitat de Catalunya com les administracions locals han dut a terme una sèrie de mesures relacionades amb l'habitatge amb la finalitat de protegir els col·lectius més vulnerables de les repercussions econòmiques de la pandèmia.

Ajut especial al pagament del lloguer

El govern català ha establert un [ajut pel pagament del lloguer de l'habitatge habitual](#) per a les persones titulars d'un contracte de lloguer, afectades per una situació de vulnerabilitat econòmica i social a conseqüència de la Covid-19. L'import màxim d'aquest ajut varia segons la província en la qual es resideixi.

Un aspecte positiu d'aquesta mesura és que el topall d'ingressos varia en funció de la quantitat de fills a càrrec. Això significa que aquest llindar pot incrementar-se en 53,78 euros per cada fill/a càrrec, o 80,67 euros per fill/a si la família és monoparental.

No obstant això, com a contrapartida, només s'admeten contractes d'arrendament d'habitatge, excloent d'aquesta manera a les famílies que viuen en pisos compartits. Aquesta pràctica és habitual a la província de Barcelona on, segons informes immobiliaris, es concentra el 21,9% de la demanda total d'habitacions d'arreu de l'Estat¹².

Prestacions econòmiques d'especial urgència

Així mateix, l'executiu català, a través de l'Agència de l'Habitatge de Catalunya (AHC), compta amb [prestacions econòmiques d'especial urgència](#) perquè les famílies puguin afrontar situacions d'emergència en l'àmbit de l'habitatge. Aquestes prestacions tenen com a finalitat possibilitar la permanència en l'habitatge o facilitar l'accés a un nou habitatge, a conseqüència de la pèrdua de l'habitatge habitual, per al beneficiari i la seva unitat de convivència. En el cas de les llars amb nens o nenes (unitat de convivència amb dos membres o més), l'ingrés no ha de superar en 2,5 vegades l'IRSC. Aquesta mesura pot resultar beneficiosa per les més de 60.000 llars a casa nostra que havien patit retards en el pagament de la hipoteca i es trobaven per sota d'aquest llindar d'ingressos segons l'ECV 2018.

¹² Informe anual de pisos compartits a Espanya 2019 ([link](#)).

Moratòria en el pagament del lloguer

A més dels ajuts econòmics, la Generalitat també ha disposat una [moratòria](#) en el pagament del lloguer per a totes les persones físiques que lloguen habitatges pertanyents al parc d'habitatge administrat per l'Agència de l'Habitatge de Catalunya. Aquesta moratòria també afecta a aquelles persones que lloguen habitatges cedits a les entitats de la Xarxa d'Habitatges d'Inclusió Social. Aquesta mesura contempla una moratòria general de 3 mesos, d'abril a juny, la qual s'aplica d'ofici a tots els beneficiaris, i una moratòria extraordinària de 3 mesos addicionals, de juliol a setembre, la qual poden sol·licitar les persones i famílies que es trobin en situació de vulnerabilitat.

Pros i contres de les prestacions d'habitatge durant la crisi de la Covid-19:

- . **Necessitat de tenir un contracte de lloguer per accedir a la prestació, excloent les famílies que viuen en pisos compartits.**
- . **Parc d'habitatge social públic limitat.**
- . **Els desnonaments es reinicien en acabar l'estat d'alarma.**
- . **L'aplicació automàtica de la moratòria general per al pagament del lloguer social és positiva.**

Proposta 4: Crear una prestació d'habitatge que complementi l'Ingrés Mínim Vital

Detalls de la proposta:

Un dels avantatges de l'IMV és que és compatible amb altres ajuts. En aquest sentit, Catalunya pot ampliar la cobertura a altres col·lectius o complementar aspectes puntuals que elevin el cost de vida.

Considerant que l'habitatge constitueix la despesa principal de les famílies a Catalunya, resulta apropiat considerar la creació d'una prestació complementària d'habitatge.

Aquesta prestació podria dissenyar-se seguint el model de la prestació complementària d'habitatge del País Basc que actua com a complement de la Renda de Garantia d'Ingressos (RGI). L'ajut permet cobrir les despeses de lloguer de l'habitatge o de l'allotjament habitual, en qualsevol de les seves modalitats (arrendament, subarrendament, coarrendament, hostalatge i lloguer d'habitacions). L'import màxim de l'ajut és de 250 € mensuals i el principal requisit és ser titular de la RGI.

En el cas de Catalunya, si bé encara està pendent definir de quina manera s'articularà l'IMV i la RGC, **podria plantejar-se que totes les unitats de convivència beneficiàries de l'IMV podrien accedir a aquesta prestació. En cas de 2 o més persones beneficiàries de l'IMV conformin una unitat de convivència, només una d'elles rebria la prestació per habitatge.**

Tenint en compte que l'IMV beneficiaria aproximadament 49 mil unitats de convivència a Catalunya que es troben en lloguer, de les quals més de 20 mil tenen menors a càrrec, i assumint una prestació de 250€ mensuals, el pressupost anual que requereix aquesta prestació seria de 147 milions d'euros.

Taula 3. Resum de les propostes de reformulació de la RGC en clau d'infància

	Reformular la RGC com una prestació per fill/a càrrec	Prestació temporal davant de l'emergència	Complement de la RGC per a despeses d'habitatge
Àmbit d'actuació	Protecció social per a la infància	Protecció social davant de les emergències	Habitatge
Detall proposta	<ul style="list-style-type: none"> . 200€ mensuals per a les famílies amb un fill a càrrec. . 100€ per cada menor addicional. 	<ul style="list-style-type: none"> . 100€ mensuals per una persones . 150€ per llars de 2 i 3 persones . 200€ per llars de més persones 	<ul style="list-style-type: none"> . 250€ mensuals per unitat de convivència que tenen fills/es a càrrec
Persones beneficiàries	Famílies amb fills/es a càrrec en situació de pobresa severa	Famílies amb infants i llars unipersonals que no compleixen els criteris de la RGC o IMV però que es troben de manera sobtevinguda en una situació precària a causa de l'emergència	famílies amb fills a càrrec beneficiàries de l'IMV
Total de persones beneficiàries	421.655 persones	235.020 famílies	142.928 persones
Total de famílies amb fills a càrrec beneficiàries	110.179 famílies amb fills a càrrec	110.179 famílies amb fills a càrrec	20.000 famílies amb fills a càrrec
Cost de la prestació i duració	360 Milions	35.458.600 Milions	147 Milions
Impacte de la prestació sobre la pobresa infantil severa	Reducció en 6 punts percentuals de la pobresa infantil severa	Depèn de qui la sol·liciti	Reducció de 0.4 punts (de 13,48% a 13,14%) (amb l'IMV)

Font: elaboració pròpia

Conclusions

"Abans estàvem al cole, sortíem més, fèiem més coses, però ara no és com abans. Ara hem de fer classe per ordinador, telèfon, tauleta, no sortim molt, i no fem tantes coses com abans. El món està canviant. Jo m'he adonat que el món no sempre estarà igual. Estarà igual però cada vegada, canviarà. Tinc més cura ara que estem tots a casa, perquè abans tots sortíem a l'hora que ens donava la gana, i tornàvem a l'hora que ens donava la gana, però ara tenim fins i tot un horari per a sortir al carrer."

(Nena, 9 anys, València)

En els últims mesos ens hem enfrontat a una realitat que ningú esperava i per a la qual ningú estava preparat. Ens hem enfrontat a mesos de carrers buits, establiments tancats, de "quedat a casa", de tragèdies darrere de cada dada diària de defuncions. I ara, Catalunya i la resta del món, s'enfronta a aquesta nova normalitat amb el repte afegit de reconstruir o transformar una societat danyada social i econòmicament.

Per enfrontar aquest repte tenim dues opcions. La primera, és tornar al conegut, a una realitat en la qual el normal era que Catalunya, tingués una de les taxes de pobresa infantil més altes de la Unió Europea, sent els menors de 16 anys el grup d'edat en major situació de risc d'exclusió; una normalitat en la qual Catalunya té una taxa d'abandó educatiu prematur de les més elevades de la Unió Europea; amb un Estat de Benestar que no protegeix de manera adequada a qui més ho necessita, els infants; sense fer front a una crisi climàtica que és la major amenaça a la qual ens enfrontem com a espècie.

La segona, és transformar la societat perquè estigui a l'altura de la infància, de les seves necessitats, de les seves esperances i, sobretot, dels seus drets. Una realitat en la qual l'erradicació de la pobresa infantil sigui un objectiu assolible, en la qual el futur dels nens i nenes no vingui determinat pel seu origen social i econòmic.

Una nova normalitat en el qual les grans decisions es prenguin amb un sentiment de justícia intergeneracional.

Després de les grans crisis vénen les grans oportunitats. Aprofitem-la, i reconstruïm una societat més justa i esperançadora per als nostres nens, nenes i adolescents.

Annex metodològic

Projecció de pobresa: Per saber quin pot ser l'impacte de la crisi del coronavirus a Catalunya hem projectat les taxes de pobresa i pobresa infantil que hi haurà a finals de 2020, així com l'any vinent. La incertesa que ens deixa la covid-19 fa que previsions més a llarg termini puguin ser massa variables. De fet, els principals centres d'estudis i organismes internacionals estan realitzant les previsions dels principals indicadors macroeconòmics només per a aquests dos anys.

Prenent com a referència el que coneixem de les nostres llars, amb l'Enquesta de Condicions de Vida de l'any 2018 (ECV 2018),¹³ s'han incorporat els canvis més rellevants coneguts i pronosticats en dues àrees principals: l'evolució demogràfica i el mercat laboral. Per a obtenir aquestes projeccions s'utilitza una adaptació de la metodologia del *Institute for Fiscal Studies* del Regne Unit.¹⁴ S'han pres les dades de la ECV i s'han ajustat a les previsions de població i ocupació per a crear poblacions sintètiques per al 2020 i 2021. Per tal de definir els escenaris futurs a estimar s'han fet servir les següents fonts:

Projeccions demogràfiques: per a l'any 2020 s'utilitzen les últimes dades disponibles de l'estructura poblacional catalana, publicats per l'Idescat per a l'any 2019.¹⁵ Pels càlculs de 2021 s'utilitzen les projeccions poblacionals realitzades per Eurostat¹⁶ per Espanya, ajustant la distribució per grups d'edat a la qual representa avui dia Catalunya respecte al total nacional.

Projeccions de mercat laboral: s'obtenen del “Panell de previsions de l'economia espanyola” de Funcas, on se sintetitzen i s'ofereixen les previsions de “consens” dels diferents centres d'estudis (AFI, BBVA, CaixaBank, Cambra de Comerç d'Espanya, Institut d'Estudis Econòmics (IEE), etc.) sobre diversos indicadors macroeconòmics. Aquestes es comparen també amb les previsions del Govern, el Banc d'Espanya i els principals organismes internacionals¹⁷. Per a la realització de les projeccions s'utilitzen les dades de les previsions de la taxa d'atur i ocupació.

¹³ Les dades de renda corresponen a l'any anterior al de realització de l'enquesta, 2017.

¹⁴ Veure Browne, J., & Hood, A. (2016). Living standards, poverty and inequality in the UK: 2015-2016 to 2020-2021 (No. R114). IFS Report..

¹⁵ Veure xifres de població a <https://www.idescat.cat/>

¹⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=proj

¹⁷ <https://www.funcas.es/Indicadores/Indicadores.aspx?Id=1>

Bibliografía

- Angrist, J. D., & Lavy, V. (1999). Using Maimonides' rule to estimate the effect of class size on scholastic achievement. *The Quarterly journal of economics*, 114(2), 533-575.
- Baker, M. (2013). Industrial actions in schools: strikes and student achievement. *The Canadian Journal of Economics*, 46(3), 1014–1036.
- Becker, D. C., Meyers, A. F., Black, M. M., Casey, P. H., Chilton, M., Cook, J. T., ... Frank, D. A. (2011). US housing insecurity and the health of very young children. *American Journal of Public Health*. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2011.300139>
- Bentley, R., Baker, E., Mason, K., Subramanian, S. V., & Kavanagh, A. M. (2011). Association between housing affordability and mental health: A longitudinal analysis of a nationally representative household survey in Australia. *American Journal of Epidemiology*. <https://doi.org/10.1093/aje/kwr161>
- BPIE. (2014). Alleviating fuel poverty in the EU. Investing in home renovation, a sustainable and inclusive solution BLE AND INCLUSIVE SOLUTION.
- Browne, J., y Hood, A. (2016). Living standards, poverty and inequality in the UK: 2015-2016 to 2020-2021 (No. R114). IFS Report.
- Cooper, H. et al. (2000), "Making the most of summer school: A meta-analytic and narrative review", *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 65(1), pp. 1-127.
- Costa-Campi, M. T., Jové-Llopis, E., & Trujillo-Baute, E. (2019). La pobreza energética en España. Aproximación desde una perspectiva de ingresos. Retrieved from www.fundacionnaturgy.org
- European Commission. (2013). Vulnerable Consumer Working Group Guidance Document on Vulnerable Consumers. Retrieved from https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20140106_vulnerable_consumer_report_0.pdf
- Funcas (2020), Previsiones para la economía española 2020-2021: impacto del Covid-19; <https://www.funcas.es/Indicadores/Indicadores.aspx?file=5>
- García-Pérez, J. I., Hidalgo-Hidalgo, M., & Robles-Zurita, J. A. (2014). Does grade retention affect students' achievement? Some evidence from Spain. *Applied economics*, 46(12), 1373-1392.
- Gauthier, A. H. (2007). The impact of family policies on fertility in industrialized countries: a review of the literature. *Population research and policy review*, 26(3), 323-346.
- Gibson, M., Petticrew, M., Bamba, C., Sowden, A. J., Wright, K. E., & Whitehead, M. (2011). Housing and health inequalities: A synthesis of systematic reviews of interventions aimed at different pathways linking housing and health. *Health & Place*, 17(1), 175–184. <https://doi.org/10.1016/J.HEALTHPLACE.2010.09.011>
- González, L. (2013). The effect of a universal child benefit on conceptions, abortions, and early maternal labor supply. *American Economic Journal: Economic Policy*, 5(3), 160-88.
- Harker, L. (2007, November 1). The impact of housing on children's life chances. *Journal of Children's Services*. Emerald Group Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/17466660200700025>
- Housing Europe. (2015). The state of housing in the EU 2015. Brussels.

-
- Jaume, D., & Willén, A. (2019). The long-run effects of teacher strikes: evidence from Argentina. *Journal of Labor Economics*, 37(4), 1097-1139.
- Krueger, A. B. (1999). Experimental estimates of education production functions. *The quarterly journal of economics*, 114(2), 497-532.
- La Mattina, G. (2018). How persistent is the effect of conflict on primary education? Long-run evidence from the Rwandan genocide. *Economics Letters*, 163, 32-35.
- Marcal, K. E. (2018). The Impact of Housing Instability on Child Maltreatment: A Causal Investigation. *Journal of Family Social Work*, 21(4-5), 331-347. <https://doi.org/10.1080/10522158.2018.1469563>
- Mealy, P., & Teytelboym, A. (2020). Economic complexity and the green economy. *Research Policy*, 103948.
- Meyers, K., & Thomasson, M. A. (2017). Paralyzed by panic: Measuring the effect of school closures during the 1916 polio pandemic on educational attainment (No. w23890). National Bureau of Economic Research.
- Meyers, K., & Thomasson, M. A. (2017). Paralyzed by panic: Measuring the effect of school closures during the 1916 polio pandemic on educational attainment (No. w23890). National Bureau of Economic Research.
- National Academy of Education (2009), "Time and learning", Education Policy White Paper, Washington D.C.
- Novoa, A. M., Bosch, J., Díaz, F., Malmusi, D., Darnell, M., & Trilla, C. (2014). El impacto de la crisis en la relación entre vivienda y salud . Políticas de buenas prácticas para reducir las desigualdades en salud asociadas con las condiciones de vivienda. *Gaceta Sanitaria*, 28, 44-50. <https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2014.02.018>
- Observatorio Vasco de la Vivienda (2019). Informe de evaluación integral de las políticas de vivienda. 2018.
- Palacios, J., Eichholtz, P., Kok, N., & Aydin, E. (2020). The impact of housing conditions on health outcomes. *Real Estate Economics*, 1540-6229.12317. <https://doi.org/10.1111/1540-6229.12317>
- Pomeroy, S., & Marquis-Bissonnette, M. (2016). Non-Housing Outcomes of Affordable Housing. Retrieved from www.cmhc.ca
- Redlener, I. E., DeRosa, C., y Parisi, K. (2010). Legacy of Katrina: The Impact of a Flawed Recovery on Vulnerable Children of the Gulf Coast.
- Rivkin, S. G., Hanushek, E. A., & Kain, J. F. (2005). Teachers, schools, and academic achievement. *Econometrica*, 73(2), 417-458.
- Rowley, S., & Ong, R. (2012). Housing affordability, housing stress and household wellbeing in Australia. AHURI Final Report.
- Sánchez, O. C., & Cañón, L. A. (2014). Políticas públicas para reducir la pobreza infantil en España: análisis de impacto. Unicef Comité Español.
- Serrano, L., Soler, A. & Pascual, F. (2020) El Impacto del Coronavirus en el mercado de trabajo de las regiones españolas. Ivie y Universidad de Valencia. Valencia.
- Thomson, H., Thomas, S., Sellström, E., & Petticrew, M. (2013). Housing Improvements for Health and Associated Socio-Economic Outcomes: A Systematic Review. Oslo, Norway. <https://doi.org/10.4073/csr.2013.2>

Tirado Herrero, S., Jiménez Meneses, L., & López Fernández, L. J. (2019). ¿Una transición justa? Los bonos sociales a debate desde una perspectiva de pobreza y justicia energética (Estudios sobre la Economía Española No. 2019/33).

Tirado Herrero, S., Jiménez Meneses, L., López Fernández, J. L., & Irigoyen Hidalgo, V. . (2018). Pobreza Energética en España. Hacia un sistema de indicadores y una estrategia de actuación estatal. Madrid.

Viner, R. M., Mytton, O. T., Bonell, C., Melendez-Torres, G. J., Ward, J. L., Hudson, L., y Panovska-Griffiths, J. (2020). Susceptibility to and transmission of COVID-19 amongst children and adolescents compared with adults: a systematic review and meta-analysis. medRxiv